

SVĚT ÚŽASNÉ BÁRY

Barbora Janečková Vítová
ilustrovala Klára Karola

RADIŠERVIS

SVĚT ÚŽASNÉ BÁRY

Barbora Janečková Vítová
ilustrovala Klára Karola

RADI ϕ ERVIS

© text Barbora Janečková Vítová, 2023

© ilustrace Klára Karola, 2023

Úžasný Bár

Dnešní mladé generaci se musí jedno nechat: umí se k tomu postavit. Nemám na mysli něco tak povrchního, jako je práce nebo životní výzvy, ale hledáček fotoaparátu. I když slovo hledáček abys dnes pohledal. Mladí se prostě umí fotografovat. Špulí ústa. Stoupají si bokem, aby vypadali štíhlejší. Nasazují lišácké výrazy nebo krčí obočí v hraném nezájmu. Sledují módní, hudební, designové a jiné trendy a jsou trendy. V hloučku mladých vypadám pokaždé jako rozpačitá teta, která neví, kam se dívat ani jak se tvářit. Když se automaticky usměju, strhne se na mě lavina kritiky.

„Počkej! Z této strany ne!“ volá dívka a nastavuje svůj druhý profil. „Z té strany nejsem hezká!“ Nevím, jak vy, ale já jsem se na sebe dívala do zrcadla z profilu někdy v raném dětství a připadala jsem si jako princezna z obou stran a ze všech úhlů. Pak jsem se o totéž pokusila v dospělosti. Spatřila jsem něco, co pak moje dcera ve školce namalovala a zlomyslná učitelka pod to připsala: MAMINKA. Vypadalo to jako hlava Jožo Ráže po dopravní nehodě. Od té doby se vyhýbám zrcadlům, plochám s odrazem světla a fotografiím obecně. Tedy – vyhýbala jsem se.

Pak jsem dospěla k tomu, že jsem dost dobrá taková, jaká jsem. Že i lidé středního věku, plnoštíhlé postavy

a nearistokratických rysů mají právo na úžasný život. A rozhodla jsem se nad ním žasnout. Jenže když jsem si objednávala doménu nového blogu Úžaslá Bára, překlepla jsem se a zaregistrovala jsem si značku Úžasná Bára. Zasmála jsem se a vzala to jako znamení osudu. Začala jsem se fotit, postovat vše na sociální sítě a celému světu sdělovat, že jsem úžasná.

Člověk, který sám o sobě rozhlásí, že je úžasný, je buď skutečně úžasný, nebo je to úplný pitomec. Je mi to jasné. Když k tomu ale přimícháte trochu ironie, třeba vám to nebude připadat tak nabubřelé a v takovém rozporu s realitou. Měla jsem dříve blog Zoufalcovy zápisky, což bylo nomen omen. Být pasivní a naštvaný je v životě mnohem snazší a bere to méně energie.

Ale pak mě to přestalo bavit.

Díky Úžasně Báře jsem mnohem šťastnější než dřív. Snažím se žít úžasný život bez ohledu na okolnosti. Když něco opravdu chcete, tak se otevřou jiné cesty a jiné možnosti. Jediná rada, jak vypadat úžasně nejen na fotografiích, je prostě se tak cítit. V každém z nás je totiž ukryta ÚŽASNÁ BÁRA a na jméně nezáleží. Klidně můžete být i Úžasný Bár.

Co nás rozděluje a co spojuje

Jsou věci, zvyky a názory, které patří k našemu životu tak pevně, že jsme schopni se kvůli nim hádat. Nebo přinejmenším nad protistranou nechápavě kroutit hlavou. Že se vás to netýká? Tak schválně.

Sprchujete se večer před spaním, nebo dáváte přednost rannímu probouzení se pod proudy vody? Možná jste zvyklí dělat obojí, ale drahota nebude dělat drahoty a brzy si možná budete muset vybrat. Já se odjakživa sprchuju před spaním, i kdyby to mělo být nad ránem. O existenci velké skupiny lidí, kteří uléhají nemytí, jsem neměla do pokročilého věku tušení. Ale jsou mezi námi a jsou to lidé, kteří do společnosti rádi vyražejí svěží a voňaví. V davu je nepoznáte, dokud s nimi nebo vedle nich nespíte. To už voní trochu méně.

Podobně lidi rozděluje náklonnost k turecké kávě nebo espressu z kávovaru, případně kávě z udělátka zvaného french press. Předpokládám, že kávu z džezvy pije jen velmi malá skupina kávomilců. Pak se dělíme na ty, co pijí kávu s mlékem nebo zásadně bez mléka, co sladí nebo zásadně nesladí. Můžeme pokračovat donekonečna. Jíte špenát? A co pizza Havaj s ananasem? Jste vegetariáni, nebo masožrouti? Kančí se šípkovou, nebo se zelím? A na Štědrý večer jíte vřdycinky kapra, nebo i něco jiného?

Nejde jen o jídlo, ale také třeba o preference v oblékání. Muži se dělí na trenkaře a slipaře. Tričkaře a košiláře. Na ty, co se holí strojkem, a ty, se neholí vůbec. Velký růst zaznamenává množina vousáčů, kteří navštěvují svého holiče, pardon, barbera. A v garáži byste chtěli mít audinku, nebo medvěda? U žen je to stejně pestré. Některé chodí zásadně v riflích, případně v soustavě děr spojených džínovinou, a slovo sukně nemají ani ve svém slovníku, ani ve své skříni. O silonkách nemluvě. Některé dámy bez make-upu ani nevycházejí ze dveří, zatímco eko ženy lesany nedají dopustit na svou přirozenost.

Největším rozdělovníkem, možná doslova klínem mezi naší přirozenou pospolitostí je samozřejmě politika. Ale tu nechme být. Hledejme raději to, co nás spojuje a společně těší. Možná patříte mezi přelétavce, kteří střídají slipy s trenkami, turka s espresem, rifle se sukni, šípkovou se zelím a quinou s bramborákem. A někdy padnete do postele v silonkách a rudou rtěnku smýváte z tváře i polštáře až ráno. V době fluidního genderu je možné všechno. I tak vás mám ráda, protože patříte do mé nejmilejší skupiny lidí zvané čtenáři. Vám odpustím všechno. Tedy dokud se spolu nebudeme dělit o jednu peřinu.

Jezeďáci sobě

Jednou z nejpozoruhodnějších pracovních zkušeností v mém životopise je hned první položka. Nikdo o ní neví. Propadla se až na dno časové osy, někam do pravěku, kdy jsem ťukala na psacím stroji a fotila na kinofilm. Byly to neuvěřitelné dva roky života.

Jako osmnáctiletá jsem se stala členkou jednotného zemědělského družstva. Chtěla jsem studovat žurnalistiku v Praze, vdát se za francouzského dirigenta a procestovat s ním svět. Jenže jsem na sklonku totality neměla ten správný kádrový profil ani názory slučitelné s profilem socialistického novináře. A tak jsem skončila jako nezaměstnaná, což byl trestný čin. Před uvězněním nebo prací u pásu mě zachránilo JZD Rudý říjen.

Ten náraz reality jsem zvládla jen díky spiklenectví s Romanou zvanou Kakao, vrozenému smyslu pro humor, a pak jsem byla měsíce hrozně zamilovaná, takže jsem kolem sebe nevnímala žádné krávy ani voly, vlastně jsem nevnímala skoro nic. Fotila jsem studený odchov telat, která byla od narození pohozená venku na seně. Měla na plotě napsaná jména jako Maruška nebo Karel, takže jsem přátelům stejných jmen zlomyslně posílala osobní fotografie.

Některé krávy byly pro změnu ustájeny v prvním patře budovy. Jestli měly výtah nebo chodily po schodech, na to jsem nikdy nepřišla. Zažila jsem družstevní ples i pravou družstevní zabijačku, která se už tenkrát natáčela na kameru. Někde v archivu bude filmové okénko, v němž je záběr na právě podříznuté sele a slečnu v bílých kamaších, která se suně k zemi. Pár let po tomto zážitku jsem byla vegetariánka.

Psala jsem do měsíčníku Maják a měla jsem průkazku opravňující mě k jízdě družstevním autobusem. V terénu jsem se učila správně ptát, v kanceláři správně psát a v tiskárně dělat zlom i korektury horké sazby, která se po vytištění časopisu rozmetala. Právě novinářské žně nastávaly samozřejmě o žních, kdy denně vycházel Žňováček. Hned v prvním vydání, na kterém jsem pracovala, jsem napsala, že než slunce zapadlo za obzor, stihli jsme s rostlináři deset čísel. Myslela jsem tím hektary, ale všichni si to vyložili jinak.

Když je člověk mladý, vydrží strašně moc. Brzké ranní vstávání. Povinné okopávání družstevních jahod i víkendové pařby. Když jsem JZD za dva roky opouštěla, byla jsem vdaná a právě začínaly divoké devadesátky. O rostlinné ani živočišné výrobě jsem se nenaučila vůbec nic, ale ještě dnes, když vidím kombajn na poli, mám chuť si dát aspoň jedno číslo.

Úžasné lístečky

Chemie je vědou mimo moje chápání. Pamatuji si pouze pro život zcela zásadní informaci, že kyselina se leje do vody. A historku o tom, jak si dva chemici v domácnosti psali vzkazy pomocí periodické soustavy prvků. Na lístečku na stole bylo napsáno: Cu. Jasně jako facka, že jo? Prostě měď, latinsky cuprum.

Vzkazy si v hojně míře píšeme i my doma. Naše životy, nebo přinejmenším biorytmy, se poněkud míjejí. Když já vstávám, můj muž už je fuč. Když se večer vrací, dost často jsem fuč já. Kde fuč a kdy dofuč domů, to si píšeme na lístečky na stole. Jsou takovým laskavým způsobem dialogu, který osiřelého v domě uklidňuje a dává mu jistotu, že se ten druhý vrátí. Že je jen dočasně nepřítomen.

Zatímco já píšu, že jsem v divadle, v kině, na večeri s kamarádkami nebo na kosmetice, můj muž je stále někde na kole, na tenise, v sauně, na hokeji. Zvláště pokud je sám někde na vyjíždce v horách, jsem ráda, když znám jeho trasu. Protože těch možností, kam se od nás dá dojít nebo dojet, je opravdu hodně. Kdybych ho nedej bože měla jít někdy hledat, potřebuji mít správný směr. Mě nikdo hledat nemusí. Nejlepší kavárna s výhledem na ulici, s wi-fi, skvělou kávou a pohodlnými křesly je u nás doma.

Některé lístečky jsou jako předtištěné formuláře. Po-
užíváme je znovu a znovu, protože řadu aktivit vykoná-
váme opakovaně. Jiné jsou vtipné originály, například
oblíbený lísteček Šly jsme venku. Jde o složeninu vět Šly
jsme ven a Jsme venku, která vznikla ve spěchu a už
se v naší rodině zabydlela. Ypsilon ve slovese ukazuje,
že na vycházku se vydala ženská část domácnosti.

Jednou za čas štos lístečků, které visí na ledničce, vy-
hodím. Nemůžu schraňovat všechno. Navíc vím, že další

příbydou. Některé lístečky se zvláště velkými srdíčky a milými slovy mám však schované. Vzkazy, při kterých se radostí zatetelí hlavně můj žaludek, nám píše maminka. Její lísteček většinou leží u talíře s buchtami nebo jinou dobrotou, kterou nám tu v prázdném domě nechá. Jasně že jí hned po posledním soustě zavolám a poděkuji. Ale bez lístečku by mi tak nechutnalo.

Mobilní telefony mají spoustu možností, jak poslat srdíčka, kytičky, smajlíky a desítky dalších emotikonů. Sdílet přesnou polohu a aktuální informace o očekávaném příjezdu. Také je využíváme a pomáhají nám v komunikaci. Ale ty rukou psané a malované lístečky na stole jsou prostě jedinečné a nenahraditelné. Asi jako ty buchty od maminky. Kéž budu na stole nacházet obojí ještě hodně, hodně dlouho!

Transformační slovník

Slova jsou mým denním chlebem. Moje slovní zásoba by díky neustálému čtení i díky psaní měla stále růst, ale protože si na spoustu slov už nemůžu vzpomenout, jsem na tom co do objemu pořád stejně. S jistotou ovšem můžu potvrdit, že každé vyřčené či napsané slovo má velkou sílu. Může zranit stejně jako potěšit. Změnit náladu, názor na člověka. Způsobit, že si někoho navždy zamilujete nebo si ho definitivně zprotivíte.

Některá konkrétní slova nebo slovní spojení ve vás dokonce mohou spustit tělesné reakce, například zhoupnutí žaludku nebo celkovou nevolnost. Říkám jim kecy-prdy-beđary. Je to takový shit, slovní balast, kterým se někteří lidi dělají důležitými nebo jimi zakrývají totální absenci nějakého názoru. Vidíte, už jsem zase rozčilená. A je na čase to změnit.

Motivační řečník Tony Robbins je strašně ukecaný člověk, takže jeho knihy jsou bichle. Když vás neodradí počet stran, můžete mezi řádky najít hotové poklady. Čtu ty knihy osobního rozvoje ze sportu, pro zábavu, protože mě fascinuje, čím se dokáží někteří lidé velmi slušně uživit. Něčemu se zasměju, něco vyzkouším, něco mi zase trochu rozšíří obzory i slovní zásobu. Tak jsem narazila na termín transformační slovník.

Podle autora (a samozřejmě podle výzkumů z několika světových univerzit) slova, která používáme, produkují v našich tělech mocné biochemické efekty. Jde hlavně o slova, která používáme ke svému vlastnímu hodnocení nálady, života a situací, jež nás potkávají. Důležité je, že prostou záměnou slov oslabujících za slova posilující prý může dojít ke změně našeho postoje a emočního nastavení.

Prakticky to vypadá následovně. Místo tvrzení, že jsem vyčerpaná, budu prostě jen sbírat sílu. Nejsem nemocná, jen se čistím. Nejsem líná, jen hromadím energii. A rozhodně nejsem smutná, jen si třídím myšlenky. Nedosti na tom, pak je tu ještě další level. Dobrá slova lze nahradit ještě lepšími slovy. Žádné OK, ale je to úžasné! Místo dobře se bavím jsem přímo uchvácená. Není mi jen příjemně, přímo se vznáším v oblacích a chvěji se štěstím. A to nejsem jen šťastná, ale jsem prostě u vytržení.

Taky vás to tak baví? Zkusme hledat ve svém slovníku zeslabovače a zesilovače emocí. Navíc, když na vás půjdou chmury, je třeba se dívat vzhůru, zhluboka dýchat a narovnat ramena. A samozřejmě připojit široký úsměv. Když svou tvář donutíte k úsměvu, budete se cítit lépe, i když ty koutky budete držet nahoře vši silou. Schválně to vyzkoušejte. Posunout se od beznaděje k pouhé mrzutosti nebo od skvělého k úžasnému za tu trochu snahy určitě stojí.

Úžasné ráno

Víkend s kamarádkami v Soluni. Pohoda. Slunce. Moře. Žádné povinnosti. V penzionku, kde bydlíme, pracuje kolektiv dlouhovlasých dívek s kalhotami až nad pas a úsměvem od ucha k uchu. Nevidíme ho, neboť ho schovávají pod černou rouškou, ale slyšíme ho velmi dobře.

„Dobré ráno! Jak jste se vyspaly?“ šveholí první mladá žena číhající na nás už pod schody. Vysoukáme ze sebe po ránu pár zdvořilostních frází a usedáme ke snídani. Je bohatá, vynikající, teplá, vizuálně přitažlivá. Ovšem pokaždé, když se chceme napít nebo si kousnout, objeví se další z těch amazonek a zeptá se, jestli je všechno v pořádku. Popřeje nám dobré ráno. Dobrou chuť. A zeptá se, jak se dnes máme. Hlasem tak naléhavě optimistickým, že u jiných stolů lidé podléhají a jdou sirénu přátelsky obejmout. My nic.

Podíváme se s holkami po sobě a jen lehce pozdvihneme obočí. To ovšem neunikne nově příchozí slečně, která si to okamžitě zamíří k nám a zahajuje výslech. Je všechno v pořádku? Vyspaly jsme se dobře? Jaký máme den? Jak nám chutná? Můj koutek nesouhlasně padající dolů ranní inspekci neunikne. Abych zabránila dalšímu ochlazování míchaných vajíček, nacpu si je do pusy a jen pokyvju hlavou. Nemůžu mluvit, sorry. Dana se Zuzkou soustředěně popíjejí kávu a jen já vím, že

v hlavě hledají vhodná slovíčka. Ticho by se dalo krájet. Slečna na nás nevěřičně zírá a pak zmizí na recepci.

Druhý den už máme vyhrazené místo úplně vzadu a očekáváme, že nakonec budeme snídat někde za plentou. Na místě pro bručouny, kteří kazí báječné úžasné nádherné ráno dalším hostům. A zejména personálu. Cítíme to jako velkou křivdu. A tak, když k nám dorazí nová posila s dotazníkem, odpovím na otázku „Jak jste se vyspaly?“ popravdě: „Byl tady na ulici velký hluk až do pěti do rána a v šest už vaše uklízečky vysávaly za dveřmi pokoje.“ Slečna se chytla za srdce v náznaku blížícího se infarktu. Kdybych jí řekla, že jsem v noci otevřela všechny miniskleničky s marmeládou a otráвила je, asi by ji to nepřekvapilo o moc víc.

Získaly jsme v tu chvíli prostor na snídání, kterou jsme si mohly v klidu a bez vyrušování vychutnat. Než skončila vzrušená porada personálu, vyklouzly jsme bočními dveřmi pryč a užívaly si další krásný den na svobodě. Říkat pravdu je v některých zemích neslušné, ale vám to snad říct můžu. Měly jsme se báječně! Skvěle! Fantasticky! Úžasně! A kdyby to šlo, tak bych vás šla i srdečně obejmout.

Úžasné zapominání

V nějakých novinách z posledních dnů jsem viděla článek o Alzheimerově chorobě. Chtěla jsem si ho pak přečíst, ale zapoměla jsem, v kterých novinách to bylo, a už jsem ho nenašla. Víím, zní to jako začátek otřepaného vtípu, ale je to čistá pravda. Prolistovala jsem stohy novin a časopisů, ale ten článek na levé straně s fotkou nějakého doktora nikde nebyl.

Znáte to určitě taky. Něco, co dokážete přesně popsat a lokalizovat, najednou zmizí z místa určitého na místo velmi neurčité. Stejně tak nám mezi mozkovými závitky propadávají jména, která máme sice na jazyku, ale ven z pusy se nedostanou. Rozhovor s maminkou pak nabývá absurdních rozměrů:

„Viděla jsem včera tu... no víš koho... co žije s tím... no jak jsme se o něm nedávno bavili.“

„Tu pajdavou?“

„Jakou pajdavou? Ne, to není ona. No ale ta pajdavá, počkej, já jsem si teď vzpomněla, je myslím sestra té paní, jak jsme ji onehdy potkali.“

„Ale to vůbec není její sestra, to si pleteš, to je manželka bratra jejího prvního muže. Toho... víš kterého?“